

Arbetsmaterial kopplat till framtagandet av nästa strategiska inriktning

Arbetsmaterial som en del av strategiprocessen

Det är dags att arbeta fram ett förslag på hur Svenska Röda Korsets nästa strategiska inriktning ska se ut, den strategi som kommer att bli organisationens ledstjärna från år 2024 och framåt, och som kommer att beslutas av Riksstämman 2023.

Det här arbetsmaterialet är kopplat till den process som nu startar där vi tillsammans tar fram vår nästa strategiska inriktning. Materialet utgår från olika teman och ska ses som ett underlag för att skapa diskussion, samtal och reflektion kring framtida trender vi ser i vår omvärld och frågor som innebär vägval inom Röda Korset.

Arbetsmaterialet riktar sig till kretsar, förtroendevalda och frivilliga att använda och diskutera utifrån och det ligger som grund för viktiga bidrag in i strategiprocessen.

Under 2022 kommer flera arbetsmaterial löpande att publiceras på Rednet och Svenska Röda Korsets styrelse ser fram emot era kontinuerliga bidrag under den här perioden.

[Läs mer om strategiprocessen på Rednet.](#)

Så jobbar du med arbetsmaterialet

Varje arbetsmaterial har ett kort bakgrundsmaterial kopplat till sitt specifika tema, med tillhörande frågeställningar att reflektera och diskutera kring.

Läs introduktionen och bakgrundsmaterialet till det aktuella temat, diskutera sedan frågeställningarna med andra rödakorsare eller fundera över dem själv. Gör det till exempel på ett styrelsemöte, ett medlemsmöte, en verksamhetsträff eller på ett regionrådsmöte.

Summera och skriv sedan ned era reflektioner och tankar som kommer utifrån frågeställningarna. Kanske väcks nya frågor? Idéer för nya sätt att arbeta? Alla medskick du vill göra, skriver du in i vårt digitala community ”Famtidsforum - strategisk inriktning 2024” på Rednet*.

*[Läs mer om vårt digitala forum ”Famtidsforum - strategisk inriktning 2024” på Rednet och hur du använder det här.](#) Du kan också söka på ”strategisk inriktning 2024” i Kunskapsbanken/Rednet för att hitta instruktioner kring detta.

ARBETSMATERIAL 1

TEMA: Omvärld och samhällstrender

I arbetet med att ta fram nästa strategiska inriktning behöver vi till att börja med se oss om i samhället och i världen för att förstå vilken omvärld vi verkar i och vilken framtid vi är på väg mot. En omvärldsbevakning.

Med hjälp av en omvärldsbevakning går det att identifiera trender i världen/samhället som kommer att påverka Röda Korsets uppdrag, roll och verksamhet framöver. Detta hjälper till att identifiera vad vi som organisation särskilt har att förhålla oss till, ta ställning till eller utgå från när vi jobbar vidare med den strategiska inriktningen. En omvärldsbevakning hjälper oss att reflektera kring vårt långsiktiga arbete och hur vi förbereder och bygger upp relevant verksamhet på bästa sätt.

I detta material finns 3 stycken trendområden och perspektiv på dessa kort beskrivna. Trendområdena är summerade utifrån den omvärldsbevakning Svenska Röda Korsets styrelse och ledningsgrupp gjorde i slutet av 2021. Dessa trendområden ses särskilt komma att påverka vår omvärld de närmaste 5-10 åren, och är något vi i Röda Korset behöver förhålla oss till på olika sätt - men hur?

Nu söker vi er input, reflektion och uppfattning om dessa trender! Vad innebär de för vårt arbete inom Röda Korset? Finns det andra faktorer och större trender vi särskilt behöver förhålla oss till framåt?

Frågeställningar:

- Hur ser du att Svenska Röda Korsets arbete kommer att påverkas av dessa trender framöver? Försök tänka 5-10 år framåt
- På vilket sätt kan det påverka *vad* vi arbetar och bedriver för typ av verksamhet?
- På vilket sätt kan det påverka *hur* vi arbetar och bedriver verksamhet?
- Finns det fler större trender i världen eller i Sverige vi behöver förhålla oss till?

Vi ser fram emot att ta del av dina och era reflektioner!

Styrelsen för Svenska Röda Korset

Trendområde 1: Ett samhälle i förändring

Ojämligheten i världen ökar och redan utsatta drabbas, civilsamhällets roll att fylla behov vid sidan av offentlig sektor växer.

Ökande ojämlikhet

Ojämligheten ökar i Sverige och vi ser en liknande utveckling globalt. Corona-pandemin har förstärkt klyftorna.

- Ojämligheten är geografisk och demografisk och leder till att vissa områden/grupper befinner sig i strukturellt utanförskap.
- Ojämligheten berör ekonomi, social ojämlikhet, utbildning och arbete.
- Ytterst leder det till ökad segregation men även tappat förtroende för myndigheter och offentliga strukturer ökad otrygghet.
- Redan utsatta personer blir extra utsatta i händelse av kris. Vi ser att barn är extra utsatta.

Ökade hälsoklyftor

Trots en god levnadsstandard har boende i Sverige påtagliga hälsoskillnader som fortsätter öka.

- Den psykiska ohälsan, särskilt depressioner och ångestsjukdomar, fortsätter öka, särskilt bland unga. Psykisk ohälsa är den främsta anledningen till sjukskrivning.
- Vi riskerar att för första gången få grupper med sämre förutsättningar än sina föräldrar gällande möjligheten till god hälsa
- Det finns positiva trender i form av digitaliseringens möjligheter, ökad medvetenhet och engagemang.
- Vi ser ökande behov av kunskaps-höjande hälsoinformationsinsatser.

Samhällssystem i förändring

Globala trender som förändrar samhällssystemen fortsätter och påverkar utsattheten.

- Polarisering fortsätter att öka och vi ser politisering av frågor som håller samman samhället
- Fortsatt urbanisering och globalisering med en mottrend i protektionism och nationalism.
- Förändrat globalt säkerhetsläge när fler kriser och naturkatastrofer driver på uppbyggnad av försvar, ökad krismedvetenhet och ett förändrat krisberedskapslandskap.
- Demografien – ökad påfrestning på välfärdssystem när fler blir allt äldre

Urbaniseringens inverkan

Ökad urbanisering (att allt fler människor väljer att flytta till storstad) sker såväl globalt som nationellt. Det kommer att ställa högre krav på att bygga mer stadsmiljöer under de kommande 30 åren än någon gång tidigare i mänsklighetens historia, enligt FN.

- Urbaniseringen är nära sammanlänkad med andra komplexa globala utmaningar såsom klimatförändringar, segregation, fattigdom, begränsade resurser, en åldrande befolkning och ojämlika maktstrukturer.
- Svenska kommuner ställs inför utmaningarna oavsett om befolkningsunderlaget i kommunen växer eller minskar.
- Ökat befolkningsunderlag innebär utmaningar som exempelvis ökad klimatpåverkan, trängsel, risken för flera eller vidgade socioekonomiskt utsatta områden och infrastrukturella utmaningar.
- Psykisk ohälsa förekommer i ökad omfattning i tätbefolkade områden och drabbar främst personer som bor ensamma och har låg utbildningsnivå.
- Minskat befolkningsunderlag innebär minskade skatteintäkter och därmed även utmaningar för en drabbad kommunen att upprätthålla den kommunala servicen kopplat till exempelvis sjukvård, barnomsorg, skola och äldreboende.

Trendområde 2: Globala kriser, stora utmaningar

De humanitära behoven i världen kommer sannolikt fortsätta att öka. Naturkatastrofer, migrationsströmmar, och ett förändrat säkerhetsläge påverkar hela världen.

Klimatförändringarna en växande utmaning

Extrema väderfenomen förväntas tillta i takt med att den globala medeltemperaturen fortsätter att öka. Utöver de direkta akuta humanitära konsekvenserna, driver de på andra former av utsatthet:

- Resursbrist (rent vatten/livsmedel/ren luft/mark) och ojämlikhet mellan länder bidrar i större utsträckning till krig & konflikt
- Förändrade levnadsvillkor och migrationsströmmar
- Snabbare spridning av sjukdomar

Komplexa och utdragna konflikter

Dagens väpnade konflikter är komplexa och utdragna i tid. I allt större utsträckning drabbas civila. De humanitära behoven ökar samtidigt som det är svårare att säkerställa humanitär finansiering.

- Ökat antal icke-statliga väpnade aktörer.
- Den humanitära rätten utmanas genom att strid sker i större utsträckning i tätbebyggelse, de utdragna konflikterna försvårar lagföring för krigsförbrytelser, samt att stater har ökat fokus på terrorismbekämpning.
- Svenska försvarsmakten rustas upp för ett stärkt territoriellt försvar.
- Det finns ett säkerhetspolitiskt förändrat läge i såväl Europa och övriga världen.

Nya utmaningar kring migration

Fortsatt migration och ökande flyktingströmmar. Opinionen och den generella värderingen runt flyktingmottagande svänger till det mer negativa.

- En mer restriktiv hållning till migration från de politiska partierna är en trend inom Sverige och Europa.
- Kommer sannolikt försvåra integrationen av nyanlända, leda till ökad utsatthet och riskera att skyddsbehov och fundamentala humanitära rättigheter ifrågasätts.
- Vi kan komma att få se en motkraft i form av ökat engagemang kring migrationsfrågorna

Trendområde 3: Ändrade förutsättningar, nya möjligheter

Det finns ett starkt samhällsengagemang som också ställer krav och förväntar sig moderna organisationer.

Digitaliseringen accelererar & breddas

Samhällets hela utveckling utgår från och är baserad på ny teknik och digitala lösningar vilket driver på innovationstakten och gränslösheten.

- Digitaliseringen når fler människor, branscher, produkter, interaktioner, och verksamheter
- Datadrivna lösningar, automatisering och nya former för dialog och engagemang blir standard.
- De positiva effekterna av digitaliseringen delas inte lika och det finns en (viss) risk för digitalt utanförskap och ökad utsatthet
- Våra arbetssätt påverkas och blir mer flexibla, med nya rekryteringsunderlag och höjda förväntningar på digital kompetens

Engagemanget förändras, ställer krav

Kraven ökar från givare, företag, frivilliga på relevans, transparens och uppnådda resultat.

- Givare/finansiärer vill stödja det specifika mer än det generella och vill ha inblick och större delaktighet i projekt och vill kunna påverka genomförande och organisering. Även frivilliga engagerar sig helst i avgränsade humanitära insatser.
- Förändrade förväntningar hänger ihop med tron på att förbättrad transparens och tydligare resonemangskedjor (effektmätning) ska driva mer värdeskapande verksamhet.
- Fortsatta förändringar i kravbild på rapporteringsformer.

Hårdare konkurrens på insamlingsmarknaden

Ett ökande gap mellan de humanitära behoven och den humanitära finansieringen, tillsammans med ett snabbväxande landskap kring kommunikation, engagemang och lojalitet ger en hårdare konkurrens på insamlingsmarknaden.

- Fokus på relationer, värderingar och målgruppsanpassning i kommunikationen.
- Sannolikt vanligare med mer komplicerade finansieringsformer.
- Finns en motkraft i krav på minskade resurser till administration till förmån för direkt verksamhet.